

Landets legespesialister med driftsavtale

Deres ref.:
Vår ref.: 17/33503-3
Saksbehandler: Vegar Skau Ilseth
Dato: 07.11.2017

Avtalespesialisters bruk av gebyrer/pasientbetaling – informasjon til leger med driftstilskudd

HelseDirektoratet presiserer reglene for pasientbetaling. Pasienter skal ikke betale noe annet enn fastsatte egenandeler/egenbetalinger når de skal til lege eller andre behandlere i den offentlige helsetjenesten.

De økonomiske vilkårene for fastleger og for avtalespesialister reguleres i statsavtalen¹ (Avtalen). Avtalen er inngått mellom staten, Kommunenes Sentralforbund og regionale helseforetak (RHF) på den ene siden og Den norske legeförening på den andre siden.

Avtalen innebærer at finansieringen av avtalespesialister har tre komponenter:

1. Driftstilskudd fra RHF
2. Refusjon fra folketrygden
3. Egenandeler og egenbetaling fra pasienten.

Dette utgjør til sammen avtalespesialistens inntjening/omsetning.

Pasientens egenandeler og egenbetaling er uttømmende regulert i lov og forskrift, og som en konsekvens av dette har ikke behandlere mulighet til å pålegge pasienten andre utgifter enn hva som følger av gjeldende regelverk.

Folketrygdloven § 5-4 med tilhørende forskrifter regulerer pasienters egenandeler og egenbetaling.

Stønadsforskriften² regulerer hvilke egenandeler og egenbetaling fastleger og avtalespesialister kan kreve.

HelseDirektoratet er kjent med at pasienter påføres egenbetaling utover hva som er hjemlet i regelverket.

¹ ASA 4301 (statsavtalen) Avtale om økonomiske vilkår for allmennleger med kommunal fastlegeavtale og legespesialister med avtalepraksis

² FOR-2017-06-26-986 – Forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege

Et eksempel på ulovlig egenbetaling er gebyr på bruk av SMS eller Internett i kommunikasjonen med legen/legekontoret.

Det er ikke hjemmel for å kreve pasientbetaling for mottak og/eller behandling av henvendelser som nevnt ovenfor (eller tilsvarende)³. Det er uten rettslig betydning om det er behandler selv eller en tredjepart som behandler har inngått avtale med som mottar betalingen.

Vi ber om at leger og legekontor som i dag har en praksis som strider mot gjeldende regelverk legger om praksisen på en slik måte at regelverket etterleveres.

En lege som har inngått driftsavtale med et regionalt helseforetak er bundet av *Rammeavtalen mellom de regionale helseforetak og Den norske legeförening om avtalepraksis for legespesialister*. Det fremgår av rammeavtalen pkt. 9.5 at «*Legen kan ikke kreve egenandeler ut over det som følger av de til enhver tid gjeldende regler. Pasienter skal orienteres om egenandelene ved synlige oppslag i praksislokalene*».

Det er RHF som har ansvar for å følge opp at avtalespesialisten forholder seg til avtalen. Ved brudd på bestemmelsene i avtalen kan RHF gjøre tiltak mot legen, se avtalens punkt 10.5 til 10.7.

De regionale helseforetakene har mottatt brev fra Helsedirektoratet hvor de bes om å følge opp at avtalespesialistene i egen region etterlever regelverket.

Vennlig hilsen

Sissel Husøy e.f.
direktør

Vegar Skau Ilseth
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Den norske legeförening

³ Se også stønadsforskriften § 2 nr. 6.

